

**Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут
Кафедра цивільного права**

ДОГОВІРНЕ ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

**Методичні вказівки для самостійної роботи
магістрантів 1-го курсу
денної та заочної форм навчання
спеціальності «Право»**

Івано-Франківськ-2022рік

Схвалено кафедрою цивільного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол № 6 від 28 січня 2022 р.)

Затверджено Науково-методичною радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №3 від 4 лютого 2022р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 6 від 10 лютого 2022р.)

Рецензенти:

Банасевич Ірина Іванівна кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри цивільного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Яремак Зоряна Василівна кандидатка юридичних наук, доцентка, завідувачка кафедри трудового, екологічного та аграрного права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Гришко У.П. Договірне право Європейського Союзу: методичні вказівки для самостійної роботи магістрантів 1-го курсу денної та заочної форм навчання спеціальності «Право». Електронне видання. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 24 с.

Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи магістрантів 1-го курсу денної та заочної форм навчання з навчальної дисципліни «Договірне право Європейського Союзу» розроблені на основі навчального плану підготовки магістра спеціальності 081 «Право» Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. Вказівки містять методичні рекомендації для підготовки до заняття, переліки питань, які виносяться до обговорення на занятті, практичні завдання для закріплення теоретичного матеріалу. До кожної теми наводиться перелік рекомендованої літератури, що включає навчальні посібники, наукові праці та нормативно-правові акти.

Методичні вказівки призначені для магістрантів, аспірантів, науково-педагогічних працівників.

© Гришко У.П., 2022

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ	9
Тема № 1. Загальна характеристика договірної права ЄС.....	9
Тема № 2. Принципи Європейського договірної права.....	10
Тема № 3. Особливості виконання договірних зобов'язань в країнах ЄС.....	12
Тема № 4. Розуміння договору у праві ЄС. Форма і порядок укладення договорів за правом ЄС.....	14
Тема № 5. Договірні відносини купівлі- продажу за законодавством ЄС.....	16
Тема № 6-7. Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг та виконання робіт за законодавством ЄС.....	18
Тема № 8. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань у ЄС та захист прав.....	21
Тема № 9. Гармонізація договірної права ЄС з національними правовими системами.....	23

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах кредитно-модульної системи навчання посилюється роль самостійної роботи студентів. Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна робота є не чим іншим, як способом формування самостійності та активності особистості, її репродуктивних і творчих здібностей, уміння орієнтуватися в теорії та практичних ситуаціях, ставити й самостійно вирішувати теоретичні і практичні завдання. Самостійна робота студента – це самостійна діяльність та навчання студента, яку викладач планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем науково-педагогічного працівника без його прямої участі.

Під час вивчення навчальної дисципліни виокремлюють такі види самостійної роботи студента:

- слухання лекцій, участь у семінарських заняттях, виконання практичних завдань;
- відпрацювання тем лекцій та семінарських занять, виконання практичних робіт студентами заочної форми навчання;
- опрацювання чинних нормативно-правових актів;
- підготовка до модульного контролю та заліку;
- робота з літературою та ін.

Кожен із зазначених видів потребує від студентів наполегливої самостійної праці.

Студент має оволодіти методикою самостійної роботи під час лекційного заняття та відпрацювання лекції. Насамперед студентам денної і заочної форм навчання необхідно сформувати вміння слухати і конспектувати лекції, оскільки робота над ними безпосередньо на занятті й у позааудиторний час потребує значних зусиль: уміти не лише слухати, а й сприймати, усвідомлювати зміст лекції; систематизувати і групувати одержані знання в конспектах; уміти творчо осмислювати матеріал лекції у процесі самостійної роботи та ін. Під час лекційного заняття студентам необхідно ознайомитися зі змістом попередньої лекції для встановлення логічного зв'язку з наступною; намагатися осмислювати матеріал у процесі його викладення; уважно слухати викладача, виокремлювати головне.

Самостійна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення даної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій тощо. Студентам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Загальна характеристика договірного права ЄС.

Історичні етапи становлення (формування) договірного права ЄС.

Джерела Європейського договірного права.

Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі- продажу товарів 1980р. Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА.

Принципи Європейського договірного права.

Директиви ЄС щодо договірного регулювання відносин. Прецедентне право ЄС.

Тема 2. Принципи Європейського договірного права.

Історія становлення Принципів європейського договірного права.

Поняття та класифікація принципів європейського договірного права. Характеристика основних принципів договірного права ЄС.

Принцип свободи договору: поняття, сутність та обмеження та відповідно до законодавства ЄС. Принцип безпеки в договірному праві ЄС.

Принцип справедливості договору. Застосування та реалізація принципів договірного права ЄС в законодавстві України.

Тема 3. Особливості виконання договірних зобов'язань в країнах ЄС.

Поняття та види виконання зобов'язання. Солідарні, часткові, спільні зобов'язання. Строк та місце виконання зобов'язання.

Порядок виконання зобов'язання. Способи забезпечення виконання зобов'язання. Залік зустрічних вимог.

Множинність сторін у зобов'язанні. Множинність боржників. Право зворотньої вимоги. Альтернативне виконання зобов'язання.

Заміна сторін у зобов'язанні. Виконання грошових зобов'язань. Виконання негрошових зобов'язань. Множинність кредиторів. Відступлення права вимоги.

Тема 4. Розуміння договору у праві ЄС. Форма і порядок укладення договорів за правом ЄС.

Поняття, значення та класифікації договорів в приватному праві країн ЄС. Порядок укладення договорів у праві ЄС.

Оферта і акцепт. Строк укладення договору. Переговори. Дійсність договору у ЄС.

Форма договору у праві ЄС. Зміна та розірвання договору. Підстави розірвання договору. Наслідки розірвання договору.

Недійсність договору. Правові наслідки недійсності договору. Умови договору. Ціна договору. Тлумачення договору.

Тема 5. Договірні відносини купівлі- продажу за законодавством ЄС.

Правове регулювання договору купівлі- продажу у ЄС. Порядок укладення договору купівлі- продажу. Зобов'язання сторін за договором купівлі- продажу. Зобов'язання покупця. Ризик втрати чи пошкодження товару.

Поставка товару. Зміна та розірвання договору купівлі- продажу відповідно до законодавства ЄС. Наслідки розірвання договору купівлі- продажу. Підстави відмови від договору купівлі- продажу. Ускладнення договору. Договір відступлення права вимоги.

Тема 6-7. Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг та виконання робіт за законодавством ЄС.

Поняття «послуга» у праві ЄС. Сторони за договором про надання послуг у праві ЄС. Зобов'язання сторін за договором про надання послуг у ЄС.

Правове регулювання та особливості договірних відносин за участю споживачів у ЄС. Договір про надання туристичних послуг у ЄС.

Договір про надання транспортних послуг. Договір про надання страхових послуг. Договір про надання фінансових послуг за законодавством ЄС.

Договір про надання кредитних послуг за законодавством ЄС. Особливості та правове регулювання договору про виконання робіт у ЄС.

Тема 8. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань у ЄС та захист прав.

Особливості договірної цивільно- правової відповідальності у ЄС. Форми цивільно- правової відповідальності за порушення договірних зобов'язань у ЄС. Відшкодування збитків і відсотки.

Підстави звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань у ЄС.

Способи захисту прав сторони договору купівлі- продажу відповідно до Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі- продажу товарів від 11 квітня 1980 року.

Способи та форми захисту прав сторін договору відповідно до Принципів УНІДРУА.

Способи захисту права сторін договору відповідно до Принципів європейського договірного права.

Тема 9. Гармонізація договірного права ЄС з національними правовими системами.

Поняття та класифікація способів гармонізації договірного права ЄС.
Прийняття Регламентів та Директив при гармонізації договірного права ЄС.
Укладення міжнародних договорів у процедурі гармонізації договірного права ЄС.

Кодифікація європейського договірного права.

Інститут тлумачення (інтерпретації) та його значення в європейському договірному праві.

САМОСТІЙНА РОБОТА ДЛЯ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Тема 1. Загальна характеристика договірної права ЄС .

Методичні рекомендації: У даній темі важливим є розгляд питання формування та становлення договірної права ЄС. Необхідно детально розглянути систему міжнародних нормативних актів ЄС у сфері договірної права. Вивчаючи законодавство ЄС щодо договірної регулювання, слід звертати увагу на ті його норми, які вже імplementовані у вітчизняне право, а також на ті положення, які необхідно запозичити.

Питання для обговорення:

1. Історичні етапи становлення (формування) договірної права ЄС
2. Джерела Європейського договірної права:
 - 2.1. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі- продажу товарів 1980р.
 - 2.2. Принципи міжнародних комерційних договорів УНІДРУА.
 - 2.3. Принципи Європейського договірної права.
 - 2.4 Директиви ЄС щодо договірної регулювання відносин.
 - 2.5. Прецедентне право ЄС.

Завдання:

1. Підготувати таблицю щодо сфери застосування Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі- продажу товарів 1980р та PECL (Принципів європейського договірної права)
2. Ознайомитися і проаналізувати прецедентне право ЄС, що склалося у договірних відносинах.

Питання для самоконтролю:

- Які передумови мали значення для становлення договірної права ЄС?
- Що відноситься до основних джерел Європейського договірної права?
- Які джерела правового регулювання договірних відносин є у національних правових системах країн ЄС?
- Назвіть Директиви ЄС щодо договірної регулювання.
- Яке значення прецедентного права для регулювання договірних відносин у ЄС?
- Правила застосування права ЄС до врегулювання договірних відносин.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text (дата звернення 14.01.2021р.)

2. Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА (UNIDROIT) від 01.01.1994р.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_920#Text (дата звернення 14.01.2021р.)

3. Principles of European Contract Law. URL: http://translex.unikoeln.de/400200/_/pecl/#toc_0 (дата звернення 14.01.2021р.)

4. Ватрас В.А. Особливості системи джерел приватного права Європейського Союзу. Університетські наукові записки. 2013. №1(45). С.94-100.

5. Виноградов А.А. Договорное право ЕС – завтрашний день Евросоюза. Свежий взгляд. С.248-250.

6. Лідовець Р.А. Основні джерела Європейського договірної права // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Випуск 48. Частина II. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2004. С. 50 – 52.

7. Принципи європейського договірної права. Коментарі та рекомендації / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. – 304 стор.

Феделеш М.М. Система джерел права Європейського Союзу. Правова система : теорія і практика. 2015. №2. С.83-88.

8. Reinhard Zimmermann. The Significance of the Principles of European Contract Law. *European Review of Private Law (ERPL)*, Vol. 28, No. 3, pp. 487-496, September 2020. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=379630

9. Ana Mercedes Lopez Rodrigues. Lex Mercatoria. URL: <http://www.jura.au.dk>. 22.

Тема 2. Принципи Європейського договірної права.

Методичні рекомендації: У даній темі важливим є розгляд питання розроблення Принципів Європейського договірної права та значення даного акту для врегулювання договірних відносин у ЄС. Важливим є виокремлення основних принципів, застосовуваних до врегулювання договірних відносин. Свобода договорів є основним принципом європейського приватного права. Вона беззастережно визнається одним з основних принципів права Європейського союзу. Тим не менш, визнання свободи договорів як один з основних принципів права ЄС не знаходить адекватного відображення в європейському законодавстві у сфері регулювання приватно-правових договірних відносин.

Питання для обговорення:

1. Поняття та класифікація принципів європейського договірного права.
2. Характеристика основних принципів договірного права ЄС:
 - 2.1. Принцип свободи договору: поняття, сутність та обмеження та відповідно до законодавства ЄС
 - 2.2. Принцип безпеки в договірному праві ЄС
 - 2.3. Принцип справедливості договору
3. Застосування та реалізація принципів договірного права ЄС в законодавстві України.

Завдання:

1. Дослідити принцип безпеки в договірному праві ЄС.
2. Визначити законодавчі обмеження принципу свободи договору відповідно до законодавства ЄС.

Питання для самоконтролю:

- Які основні принципи договірного права визначені у законодавстві ЄС?
- Перелічіть принципи визначені у Принципах європейського договірного права.
- Зміст принципу свободи договору відповідно до законодавства ЄС та національного законодавства країн ЄС.
- У чому проявляється обмеження принципу свободи договору?
- Що таке принцип справедливості договору?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА (UNIDROIT) від 01.01.1994р. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_920#Text(дата звернення 14.01.2021р.)
2. Principles of European Contract Law. URL. http://translex.uni-koeln.de/400200/_/pecl/#toc_0(дата звернення 14.01.2021р.)
3. Право Європейського Союзу: підручник/ за ред. В.І. Муравйова. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 704 с. ид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.
4. Принципи європейського договірного права. Коментарі та рекомендації / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. – 304 стор.
5. Алексєнко І. Г. Особливості та істотні умови принципів європейського договірного права. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2015. № 6. С. 120-125.

6. Базедов Ю. Свобода договорів в Європейському союзі. Право в сучасному світі. URL. <https://cyberleninka.ru/article/n/svoboda-dogovorov-v-evropeyskom-soyuze/viewer>

7. Димінська О.Ю. Правова природа окремих принципів договірної права ЄС. Університетські наукові записки. 2016. №58. С. 213-219.

8. Добкіна К.Р. Юридичні основи застосування в законодавстві України європейських принципів договірної права. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. №3. С.39-42

9. Ханик-Посполітак Р. Ю. Принцип свободи договору в європейському праві. Наукові записки. Юридичні науки. Том 53. С.128-130

10. Омельченко А. Застосування принципів європейського договірної права в комерційній практиці в Україні. Юридична Україна. 2013. №7. С.37-41.

11. Ole Lando. Principles of European Contract Law: An Alternative to or a Precursor of European Legislation? The American Journal of Comparative Law [Vol. 40, No. 3 \(Summer, 1992\)](#), pp. 573-585. URL. <https://www.jstor.org/stable/840586>

12. Reinhard Zimmermann. Principles of European Contract Law (PECL). URL. [https://max-eup2012.mpipriv.de/index.php/Principles_of_European_Contract_Law_\(PECL\)](https://max-eup2012.mpipriv.de/index.php/Principles_of_European_Contract_Law_(PECL))

Тема 3. Особливості виконання договірних зобов'язань в країнах ЄС.

Методичні рекомендації: У даній темі важливим є розгляд питання поняття та видів зобов'язань за договорами у праві ЄС. Необхідним є детальне вивчення основних аспектів виконання зобов'язання, а саме місця, строку, сторін їх множинності та можливості заміни, а також визначення основних способів забезпечення виконання зобов'язання за законодавством ЄС.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види виконання зобов'язання.
2. Строк та місце виконання зобов'язання.
3. Способи забезпечення виконання зобов'язання.
4. Множинність сторін у зобов'язанні
5. Заміна сторін у зобов'язанні.

Завдання:

1. Підготувати термінологічний словник за даною тематикою.
2. Порівняйте положення нормативних актів Європейського Союзу з положеннями цивільного законодавства України щодо виконання зобов'язання. Вкажіть найважливіші подібності та відмінності.

Питання для самоконтролю:

- Які види зобов'язань та критерії до класифікації визначають Принципи європейського договірної права?
- Значення строку та місця виконання зобов'язання.
- Що таке дострокове виконання?
- Що таке альтернативне виконання?
- Що таке розподіл виконання?
- Які особливості виконання грошових зобов'язань?
- Які договірні вимоги можуть бути відступлені?
- Яка форма відступлення права вимоги?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text (дата звернення 14.01.2021р.)

2. Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА (UNIDROIT) від 01.01.1994р.

URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_920#Text (дата звернення 14.01.2021р.)

3. Principles of European Contract Law. URL. http://translex.uni-koeln.de/400200/_/pecl/#toc_0 (дата звернення 14.01.2021р.)

4. Право Європейського Союзу: підручник/ за ред. В.І. Муравйова. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 704 с. ид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.

5. Принципи європейського договірної права. Коментарі та рекомендації / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. – 304 стор.

6. Регламент (ЕС) No 593/2008 Европейского Парламента и Совета «О праве, подлежащем применению к договорным обязательствам («Рим I»). - [Электронный ресурс]: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_905

7. Белоглазек, А. И. Европейское международное частное право — договорные связи и обязательства [Текст]: [в 2 т.] / Александр И. Белоглазек. К. : Таксон, 2010. Т. 1. 1576 с.

8. Белоглазек, А. И. Европейское международное частное право — договорные связи и обязательства [Текст]: [в 2 т.] / Александр И. Белоглазек. К. : Таксон, 2010. Т. 2. 1640 с

9. Гармонизация договорного права . Белоусов Ю. В., Бек Ю. Б., Дыминская Е.Ю. и др. ; под ред. У. Хелльманна, С. А. Балашенко, Ю. В. Белоусова. Хмельницкий : Хмельницкий университет управления и права, 2015. 268 с.

10. [Volodymyr V. Luts](#), [Andrii B. Hryniak](#), [Mariana D. Pleniuk](#), and [Valeriia V. Krykoves](#). Convergence of the Contract Law of Ukraine and EU Member States. Global

Тема 4. Розуміння договору у праві країн ЄС. Форма і порядок укладення договорів за правом ЄС.

Методичні рекомендації: У даній темі важливим є розуміння поняття договору як у національних правових системах країн ЄС, а також відповідно до права ЄС. Необхідним є аналіз основних законодавчих актів ЄС щодо порядку укладення договорів, умов їх дійсності, вимог щодо форми, підстав зміни та розірвання, правових наслідків такого розірвання договору.

Питання для обговорення:

1. Поняття, значення та класифікації договорів в приватному праві країн ЄС.
2. Порядок укладення договорів у праві ЄС .
3. Дійсність договору у ЄС.
4. Форма договору у праві ЄС
5. Зміна та розірвання договору.

Завдання :

1. Охарактеризуйте вимоги, яких потрібно дотримувати при укладенні договорів за правом ЄС.

2. Задача. У рекламному оголошенні, опублікованому в газеті, вказувалося, що продавець готовий поставити будь-якій особі, яка вислала йому замовлення, товари, вказані в його каталозі, за цінами преїскуранта, що діє в тому місяці, у якому зроблено замовлення. Проте надіслане йому замовлення продавець відмовився виконувати, посилаючись на те, що він уже продав усе. Заперечуючи покупцю, що наполягав на виконання його замовлення або відшкодування збитків, продавець, заявив, що його рекламне оголошення слід розглядати лише як запрошення робити оферти, а не як оферта. Вкажіть приписи Віденської конвенції 1980 щодо цього роду оферт.

Як слід кваліфікувати пропозицію продавця у цьому випадку?

Питання для самоконтролю:

- Як розуміється поняття договору у країнах ЄС (Франція, Німеччина)?
- Який порядок укладення договорів за законодавством ЄС?
- Назвіть умови дійсності договорів

- Яка форма договорів встановлена у законодавстві ЄС?
- Які підстави зміни договору у ЄС?
- Підстави розірвання договорів у ЄС?
- Які правові наслідки розірвання договорів?
- Виокреміть підстави недійсності договору та його правові наслідки у ЄС.

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text (дата звернення 14.01.2021р.)
2. Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА (UNIDROIT) від 01.01.1994р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_920#Text (дата звернення 14.01.2021р.)
3. Principles of European Contract Law. URL. http://translex.unikoeln.de/400200/_/pecl/#toc_0 (дата звернення 14.01.2021р.)
4. Регламент (ЄС) № 593/2008 Європейського Парламенту і Ради «О праве, подлежащем применению к договорным обязательствам («Рим I»)). - [Электронный ресурс]: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_905
5. Принципи європейського договірного права. Коментарі та рекомендації / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. – 304 стор.
6. Мельник О.О. Зміна та розірвання договору з точки зору різних правових доктрин, у випадку дії обставин форс- мажору. Journal «ScienceRise: Juridical Science» .2020. №4(14). С.34-40.
7. Святошнюк А. Л. Інститут розірвання порушеного договору у цивільному праві України та країн Європейського Союзу (порівняльноправовий аналіз): автор. дис. на здобут. наук. ступен. к.ю.н. зі спеціал. 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Одеса, 2015. 24с.
8. Форманюк В. Договірне право в системі приватного права Європейського союзу, країн Європейського Союзу. European political and law discourse. Voluem 2. ISSUE 4. 2015. P.128-135
9. Яримович У.В. Правочини з дефектами волі в праві України і в праві Європейського Союзу: порівняльний аспект. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. №1. С.96-100
10. Яримович У.В. Форма та порядок укладення договору в праві ЄС і в праві України: порівняльний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право. 2017. випуск 42. С.103-108.
11. Hugh Beale. The future of European contract law in the light of the European Commission's proposals for Directives on digital content and online sales. Universitat Oberta de Catalunya. Journal promoted by the Law and Political Science Department. P No. 23 (December, 2016) I ISSN 1699-8154. P.3-19

Тема 5. Договірні відносини купівлі-продажу за законодавством ЄС

Методичні рекомендації: Європейський законодавець прийняв 20.05.2019 нові директиви про купівлю-продаж товарів та постачання цифрового контенту, що визначають вектор майбутнього розвитку договірного права Європейського союзу. Директива 2019/770 про деякі аспекти договорів постачання цифрового контенту та цифрових послуг та Директива 2019/771 про деяких аспектах договорів купівлі-продажу товарів є першими кроками на шляху адаптації європейського приватного права до вимог цифрової економіки. Вивчаючи дану тему, крім даних Директив ЄС потрібно звернути увагу на положення щодо договору купівлі-продажу Принципів УНІДРУА та Віденської Конвенції про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року.

Питання для обговорення:

1. Правове регулювання договору купівлі-продажу у ЄС.
2. Порядок укладення договору купівлі-продажу.
3. Зобов'язання сторін за договором купівлі-продажу.
4. Поставка товару.
5. Зміна та розірвання договору купівлі-продажу відповідно до законодавства ЄС.

Завдання:

1. Польське підприємство уклало контракт з грецькою компанією «Галактик» про постачання обладнання на риболовні судна, що належали польському підприємству, з оплатою після отримання товару. У належний термін грецька компанія поставила обладнання, але польське підприємство не оплатило товар попри неодноразові нагадування постачальника. Компанія «Галактик» звернулася з позовом про відшкодування боргу, при цьому розрахунок суми здійснювався за законодавством Греції. Представник польського підприємства у судовому засіданні позов визнав, але вважав, що розрахунок суми боргу має здійснюватися відповідно до законодавства місця розгляду спору, тобто Польщі. Назвіть нормативні акти, які слід використовувати при розгляді даного спору. Право якої держави буде застосоване та чому?

2. Німецьке підприємство «Космос» уклало контракт з італійською компанією «Гермес» – постачальником кахельної плитки. Сторони уклали письмову угоду на умовах постачання СІФ (морське перевезення) в редакції ІНКОТЕРМС-2009. Обов'язок по оплаті фрахту до пункту призначення та страхуванню угоди лежав на постачальнику – італійській компанії «Гермес». У ході подальших переговорів представники «Гермесу» запропонували знизити

ціну контракту, а представники «Космосу» у телефонній розмові погодились на цю пропозицію. У результаті італійська компанія вирішила, що може зафрахтувати судно на умовах ФОБ та не страхувати угоду. Під час перевезення судно потрапило в шторм, і товар був зіпсований (близько 80% плитки розбилося та понадколювалося). Українська компанія винною у неналежному виконанні зобов'язання вважала італійську сторону, яка в односторонньому порядку змінила умови постачання з СІФ на ФОБ. Якими нормативними актами слід керуватися при вирішенні даного спору? Чи відбулася зміна базисних умов поставки з СІФ на ФОБ? Чому? Складіть проект рішення суду.

3. Скласти проект контракту міжнародної купівлі-продажу товарів .

Питання для самоконтролю:

- Що таке договір міжнародної купівлі-продажу товарів?
- Які вимоги ставляться до товару?
- Які права покупця за договором міжнародної купівлі-продажу товарів відповідно до законодавства ЄС?
- Які права та обов'язки продавця за договором міжнародної купівлі-продажу товарів ?
- Особливості поставки товарів відповідно до Віденської Конвенції про договори міжнародної купівлі-продажу товарів
- Які підстави для зміни договору купівлі-продажу?
- Чи допускається одностороння зміна і розірвання договору?
- Яка відповідальність передбачена за невиконання умов договору купівлі-продажу?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text (дата звернення 14.01.2021р.)

2. Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА (UNIDROIT) від 01.01.1994р. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_920#Text (дата звернення 14.01.2021р.)

3. Principles of European Contract Law. URL. http://translex.uni-koeln.de/400200/_pecl/#toc_0 (дата звернення 14.01.2021р.)

4. Регламент (ЄС) № 593/2008 Європейського Парламенту і Ради «О праве, подлежащем применению к договорным обязательствам («Рим I»). - [Электронный ресурс]: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_905.

5. DIRECTIVE (EU) 2019/771 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the sale of

goods, amending Regulation (EU) 2017/2394 and Directive 2009/22/EC, and repealing Directive 1999/44/ECU .URL. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.136.01.0028.01.ENG&toc=OJ:L:2019:136:TOC

6.DIRECTIVE (EU) 2019/770 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 20 May 2019 on certain aspects concerning contracts for the supply of digital content and digital services.URL. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX:32019L0770>

7.Абросімов С. Перспективи удосконалення правового регулювання договору купівлі- продажу в контексті рекодифікації національного цивільного законодавства та приведення у відповідність законодавства України до законодавства ЄС. Art and Science 2021, Vol. 1.

8.Абросімов С.Поняття та зміст адаптації цивільного законодавства України до законодавства ЄС у сфері купівлі- продажу. Університетські наукові записки.2020.№3-4(75-76).С.217-225

9.Міжнародне приватне право : підручник / [Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В. В. Комаров, І. В. Яковюк та ін.] ; за заг. ред. Є. М. Білоусова, І. В. Яковюка. – Харків : Право, 2021. – 408 с.

10.Саванец Л. М., Стахира А. М. Новые законодательные инструменты Европейского союза, касающиеся купли-продажи товаров и поставки цифрового контента // Правоведение. 2020. Т. 64, № 2. С. 222–244. <https://doi.org/10.21638/spbu25.2020.202>

11.Arnoud Willems , Ines Willemyns, Sidley Austin LLP. Sale and Storage of Goods in the EU: Overview. *Country Q&A*.URL. [https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/1-617-7134?transitionType=Default&contextData=\(sc.Default\)&firstPage=true](https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/1-617-7134?transitionType=Default&contextData=(sc.Default)&firstPage=true) (дата звернення 17.01.2022 р.)

Тема 6-7. Правове регулювання договірних відносин у сфері надання послуг та виконання робіт за законодавством ЄС.

Методичні рекомендації: При вивченні даної теми слід звернути особливу увагу на розуміння поняття «послуга», її основних ознак згідно Директив та Конвенцій, а також згідно судової практики визначити загальноприйнятну класифікацію послуг у ЄС. Крім того, потрібно детально ознайомитися з Директивами ЄС, які пов'язані із захистом прав споживачів та особливістю надання певних послуг, зокрема перевезення, страхових, фінансових, кредитування, тощо.

Питання для обговорення:

Семінар 1

1. Поняття «послуга» у праві ЄС.
2. Сторони за договором про надання послуг у праві ЄС.

3. Зобов'язання сторін за договором про надання послуг у ЄС.
4. Правове регулювання та особливості договірних відносин за участю споживачів у ЄС.

Семінар 2.

5. Договір про надання туристичних послуг у ЄС.
6. Договір про надання фінансових послуг за законодавством ЄС.
7. Договір про надання кредитних послуг за законодавством ЄС.
8. Особливості та правове регулювання договору про виконання робіт у ЄС.

Завдання:

1. Задача. Група німецьких туристів здійснювала переліт за маршрутом Берлін-Варшава на борту польського авіалайнера. Під час перельоту виникла бійка між пасажирами – громадянами, в ході якій одному з німецьких туристів, що сидів у кріслі і нещодавно брав участь у бійці, було завдано тяжкої травми. Постраждалий звернувся до представництва перевізника до Варшави з вимогою відшкодувати заподіяну здоров'ю шкоду, вказавши, що авіакомпанія не вжила належних заходів щодо забезпечення безпеки перельоту. Визначте застосовне право.

2. Віднайти у законодавстві ЄС про захист прав споживачів положення щодо заборони несправедливих умов контрактів, положення про угоди, укладені «на ходу», відповідальність за шкоду, заподіяну товаром.

3. Регулювання окремих інститутів договірного права в ЄС: порядок належного здійснення оплати товарів та послуг.

4. Дослідити поняття міжнародних перевезень. Міжнародно-правові та колізійні питання міжнародних перевезень.

5. Види міжнародних перевезень, особливості їх правового регулювання. Правила меж відповідальності перевізників.

Питання для самоконтролю:

- Які основні законодавчі акти регулюють договірні відносини з надання послуг за правом ЄС?
- Що входить у зміст поняття послуга за правом ЄС?
- Розкрийте основні ознаки послуги?
- Яка класифікація послуг є загальноприйнятою у ЄС?
- Які особливості договірних відносин з надання туристичних послуг у ЄС?
- Які особливості договірних відносин з надання транспортних послуг у ЄС?

➤ Які особливості договірних відносин з надання кредитних, фінансових послуг у ЄС?

Перелік рекомендованої літератури:

1. ДИРЕКТИВА 2006/123/ЄС ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ТА РАДИ від 12 грудня 2006 року про послуги на внутрішньому ринку. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_906#Text (дата звернення 19.01.22р.)

2. Директива 2000/31/ЄС Європейського парламенту та Ради "Про деякі правові аспекти інформаційних послуг зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку" від 08.06.2000 року URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_224#Text

3. Директива 97/7/ЄС Європейського парламенту та Ради "Про захист прав споживачів в дистанційних контрактах" від 20 травня 1997 року URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_245#Text

4. Директива 93/13/ЄЕС Європейського парламенту та Ради Щодо несправедливих умов споживчих договорів від 5 квітня 1993 року .URL.

5. Димінська О. Ю. Особливості захисту прав споживачів туристичних послуг за законодавством України та ЄС. URL. https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fwww.univer.km.ua%2Fstatti%2Fdyminska_o.yu.osoblyvostizakhystu_prav_spozhyvachiv_turystychnykh_posluh_za_zakonodavstvom_ukrayiny_ta_yes_10.pdf&psig=AOvVaw1Ny_sUyp3pT5c5hR60i06P&ust=1642715822375000&source=images&cd=vfe&ved=2ahUKEwjav9-55771AhWCqIsKHeapBPwQr4kDegUIARDeAQ

6. Вишновецька С. В. Колізійно-правові аспекти захисту прав споживачів за законодавством Європейського Союзу / С. В. Вишновецька, Х. В. Кметик // Форум права. – 2014. – № 4. – С. 43-47.

7. Саванець Л. М. Поняття споживача у законодавстві Європейського Союзу.

URL. <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwji3teJ3b71AhWOuosKHSD4AU8QFnoECA0QAAQ&url=http%3A%2F%2Fdspace.wunu.edu.ua%2Fbitstream%2F316497%2F14349%2F1%2F295-298.pdf&usq=AOvVaw1qNdb9cmcp4ISbtKwuW7gJ>

8. Каплюченко Т.В. «Товар», «послуга», «споживач» як основні складові понятійно- категоріального апарату дослідження правового регулювання споживчого ринку ЄС. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція. 2015. №13. том 2. С.39-42

9. Каменева З. В., Митяй Е. Д. Финансовые услуги в европейском и международном праве. Мониторинг правоприменения. 2015. №1 (14). С.25-31

10. Некотенева М. В. Электронная коммерция и некоторые особенности защиты прав потребителей в соответствии с правом ЕС. Сравнительно -правовые исследование. 2019. №11(156). С.140-145

11. Шовкопляс Г.А.Європейський досвід та рекомендації щодо регулювання ринків фінансових послуг в Україні. URL:https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewjh6O_p2L71AhVyAhAIHVYFDk04RhAWegQIChAB&url=https%3A%2F%2Fndipzir.org.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2020%2F05%2Ftezy_Bolgaria_03.20%2Ftezy_Bolgaria_03.20_32.pdf&usq=AOvVaw3_zS1UYPbmwTI8oTY83_3E

Тема 8. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань у ЄС та захист прав.

Методичні рекомендації: В умовах розвитку сучасної правової держави одним із першочергових завдань є затвердження законності та правопорядку, підвищення правосвідомості громадян, реалізація фізичними та юридичними особами своїх прав, а також їх захист у разі порушення. Одним з дієвих інструментів забезпечення законності та дотримання прав і свобод людей виступає юридична відповідальність. Якщо ми говоримо про права та обов'язки фізичних та юридичних осіб, які виникають із договору, а саме їх порушення то має місце саме договірна цивільно-правова відповідальність, яка є самостійним видом юридичної відповідальності. Вивчаючи дану тему важливим є з'ясування форм відповідальності за порушення договірних зобов'язань у ЄС, а також можливих підстав звільнення від такої відповідальності.

Питання для обговорення:

1. Поняття та підстави виникнення договірної цивільно- правової відповідальності у ЄС.
2. Форми цивільно- правової відповідальності за порушення договірних зобов'язань у ЄС.
3. Підстави звільнення від відповідальності за порушення договірних зобов'язань у ЄС.
4. Способи захисту прав сторони договору купівлі- продажу відповідно до Конвенції Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року.
5. Способи та форми захисту прав сторін договору відповідно до Принципів УНІДРУА.
6. Способи захисту права сторін договору відповідно до Принципів європейського договірного права.

Завдання:

1. Обґрунтувати відповідь на питання, чи містить Віденська конвенція про договори міжнародної купівлі-продажу товарів положення про неустойку про її співвідношення зі збитками сторін (письмове завдання).

2. Задача 1. Літак польської авіакомпанії здійснював рейс з вантажем на борту маршруту Варшава- Берлін із зупинкою у м. Ниса-Лужицька з метою дозаправки. На відрізку Варшава - Ниса-Лужицька літак зазнав аварії, внаслідок чого вантаж був знищений. Визначте застосовне право, на підставі якого німецький вантажовласник буде пред'являти свої вимоги щодо відшкодування збитків до перевізника.

Питання для самоконтролю:

- Назвіть підстави виникнення договірної цивільно- правової відповідальності за законодавством ЄС.
- Які форми відповідальності за порушення договірних зобов'язань визначає законодавство країн ЄС?
- Як розуміється поняття «школа» у договірному праві країн ЄС?
- Назвіть Конвенції та Директиви ЄС щодо форм договірної відповідальності.
- Що відноситься підстав звільнення від договірної відповідальності за правом ЄС?
- Які способи захисту передбачені за порушення договірних зобов'язань у праві ЄС?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11 квітня 1980 року. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text (дата звернення 14.01.2021р.)

2. Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА (UNIDROIT) від 01.01.1994р. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_920#Text (дата звернення 14.01.2021р.)

3. Principles of European Contract Law. URL. http://translex.uni-koeln.de/400200/_pecl/#toc_0 (дата звернення 14.01.2021р.)

4. Принципи європейського договірного права. Коментарі та рекомендації / [пер. з англійської ТОВ «Асоціація експортерів і імпортерів «ЗЕД»]. – К.: Асоціація «ЗЕД», 2013. – 304 стор.

5. Гармонизация договорного права. Белоусов Ю. В., Бек Ю. Б., Дыминская Е. Ю. и др. ; под ред. У. Хелльманна, С. А. Балашенко, Ю. В. Белоусова. Хмельницкий : Хмельницкий университет управления и права, 2015. — 268 с.

6. Дудорова К.Б. Проблеми відшкодування моральної шкоди завданої фізичній особі внаслідок порушення цивільно- правового договору. Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2015. № 2. С. 210-219.

7. Мартинюк Л. П. Відшкодування збитків як правовий наслідок порушення договорів за законодавством України, Німеччини та Франції. Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Правознавство. 2017. Т. 22. Вип. 2 (31). С. 64-75

8. Цибань А.А. До питання цивільно- правової відповідальності за невиконання суб'єктивного цивільного обов'язку. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 9. С. 97-100.

9. Ясюк Є. Последствие нарушения договорных обязательств государствами-членами Европейского Союза. URL.
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwj-4uulkrf1AhUS16QKHZ20DdwQFnoECAIQAQ&url=http%3A%2F%2Fela.kpi.ua%2Fbitstream%2F123456789%2F7622%2F1%2F13_yas.pdf&usg=AOvVaw3jZXcEh0nucniQ1pW1D2G

10. Nowag, J., & Tarkkila, L. (2020). How much effectiveness for the EU Damages Directive? On the EU Damages Directive and Contractual Clauses Hindering Antitrust Damages. *Common Market Law Review*. 2020. 57(2). P. 433-474

Тема 9. Гармонізація договірних прав ЄС.

Методичні рекомендації: В умовах поглиблення європейської інтеграції, функціонування поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі, що має за мету забезпечення вільного руху товарів і послуг на території України та ЄС, викликає необхідність створення гармонізованої правової надбудови, у тому числі договірних-правових засад функціонування єдиного економічного простору. Відтак важливого значення набувають процеси європеїзації договірних прав та залучення України, як асоційованого члена ЄС, до цих процесів. Останні мають за мету формування спільних підходів та концепцій розвитку національних договірних законодавств членів ЄС, вироблення загальних принципів договірних прав та встановлення схожих за змістом норм.

Питання для обговорення:

1. Поняття та класифікація способів гармонізації договірних прав ЄС.
2. Прийняття Регламентів та Директив при гармонізації договірних прав ЄС.
3. Укладення міжнародних договорів у процедурі гармонізації договірних прав ЄС.
4. Кодифікація європейського договірних прав.

5. Розроблення уніфікованих правових норм договірного права у ЄС не державними, дослідницькими організаціями.

Завдання:

1. Провести аналіз та скласти таблицю «ЗА» і «Проти» кодифікації європейського договірного права.

2. Дослідити відобразивши у формі таблиці питання щодо гармонізації правових норм держав-членів ЄС щодо окремих видів договорів: договір страхування, договір «тайм-шера».

Питання для самоконтролю:

- Що таке уніфікація та яке її значення для договірного права ЄС?
- Назвіть способи гармонізації договірного права ЄС?
- Назвіть приклади джерел які стали результатом уніфікації договірного права.
- Яке значення Регламентів та Директив при гармонізації договірного права ЄС? Назвіть такі Директиви.
- Яке значення Конвенцій та міжнародних договорів?
- Яке значення Принципів європейського договірного права для уніфікації договірного права ЄС?

Перелік рекомендованої літератури:

1. Акіменко Ю.Ю. Засади контрактного права Європейського Союзу як орієнтир для гармонізації приватного права України. Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу / відп. за вип. В. М. Дрьомін; НУ ОЮА, Півд. регіон. центр НАПрН України. – Одеса: Фенікс, 2014. – Т. 2. – С. 300-303.

2. Белоусова О.В. Унификация законодательства Европейского Союза в сфере международного частного права: аналитический обзор. Исследования молодых ученых. 2012. №2. С. 142-163

3. Димінська О.Ю. Перспективи гармонізації договірного права ЄС. Право. ua. 2017. № 3. С. 132-137

4. Гармонизация договорного права. Белоусов Ю.В., Бек Ю.Б., Дыминская Е.Ю. и др.; под ред. У. Хелльманна, С.А. Балашенко, Ю.В. Белоусова. Хмельницкий : Хмельницкий университет управления и права, 2015. 268 с.

5. Гайдулін О. Основні напрями «європеїзації» контрактного права та перспективи приєднання до неї України. URL.: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3063>

6. Гайдулін О. О. Інститут інтерпретації (тлумачення) в європейському контрактному праві: теоретико-цивілістичні засади. Автореф. на здобуття

наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальностями: 12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень та 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. – Національна академія внутрішніх справ, Київ, 2021. 39с.

7. Ландо, Д. Д. Европейское частное право [Текст] : учеб. пособ. / Д. Д. Ландо, Е. Б. Леанович ; под ред. Х. Херрманна, С. А. Балашенко, Т. Борича. — Мн. : Зорны Верасок, 2010. 146 с.

8. Хоррманн Е.А. Некоторые аспекты гармонизации и унификации частного права в Европейском союзе <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUK EwicuueJ2bb1AhVJ-6QKHbNsDf0QFnoECA4QAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.mjil.ru%2Fjour%2Farticle%2Fdownload%2F471%2F360&usg=AOvVaw29-mf88jDp61AuDqB7Kggc>

9. Форманюк В.В. Значення досвіду уніфікації та гармонізації регулювання цивільно- правових договорів у Європейському Союзі для договірного права України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Юриспруденція. 2015. №14, том 2. С.132-135